NOVICE

gospodarskih, obertnijskih in narodskih stvarí.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XIII. V Ljubljani v sredo 20. junija 1855. List 49.

Koliko dež škoduje pokošeni mervi ali detelji.

Gosp. dr. H. Ritthausen, učitelj na kmetijski šoli v Möckern-u, je po natančnih preiskavah skušal zvediti: koliko ste seno ali detelja manj vredne, ako ju po košnji dež moči, in je te na drobno izpeljane skušnje razglasil v 5. listu imenitnega časnika „Amts- und Anzeigeblatt für die landw. Vereine in Sachsen“. Takole pravi:

Vsakemu gospodarju je znano, da klaja, kadar se je pokošena na senožeti ali polji sušila, pa je večkrat od dežja zmočena bila, veliko zgubí na tečnosti svoji. Zakaj? Zato, ker 1) dež izpêre iz pokošenih rastlin en del tistih redivnih stvarí, ki se dajo v vodi (dežji) raztopiti, in jih v zemljo poplahne; 2) če dolgo dežuje in je vreme gorko, klaja pa na kupih leží, začnè vreti, in s tem gré spet drug del redivnih stvarí, namreč gnjilčinih, v zgubo; 3) če vse to dalje terpí, začne popolnoma gnjiti.

Razloček skozi 14 dní močene merve in detelje memo druge suho domú spravljene z ravno tiste senožeti in njive, natanko zvediti, sem na drobno kemiško skušal in po teh preiskavah zvedil pri detelji in enako tudi pri mervi, da skor za polovíco je bila zmočena klaja manj tečna, to je, polovíco manj je imela redivnih stvarí v sebi.

Škoduje pa moča senu ali detelji naj bolj takrat, če začne kmalo po košnji deževati, zakaj presne (frišne) rastline so še bolj sočne, vodenčnate, veliko njih redivnih stvarí je takrat še raztopljenih v soku, vodi, in če jih opira zdaj dež, jim izpira tiste tečne stvarí, ktere živino redijo. Če pa je merva ali detelja, postavimo, en dan se že sušila, se je že več redivnih drobcov v nji tako rekoč sterdilo in kar je čisto vodenega bilo, je izhlapélo, — takošni že nekoliko presušeni klaji ne škoduje potem veliko dež, če jo tudi nekterekrat premoči, le celó predolgo ne smé deževati.

Mladim rastlinam škoduje deževanje veliko huje, kakor starejim, to je, takošnim, ktere so že večidel dozorele, ker te so že bolj goste in terde postale in deževnica jih ne premoči tako lahko več. Zreli slami in enakim rastlinam pa dež še veliko manj škoduje.—

Naši kozolci (stogi) so tudi za tega voljo velike hvale vredni; čeravno v kozolce spravljena mokra merva ali detelja ste manj vredne od dobro na senožeti posušene, ste vendar še za klajo pripravne; če pa ste mogle pod nemilim nebom ostati in ste bile večkrat v kupe spravljane in iz kupov spet po planem raztrošene, začnete gnjiti in za klajo nimate nobene vrednosti več.

„Čmu nam je vsega tega treba vediti?“ — zna reči marsikak gospodar — „saj vendar ne moremo pomagati, ako nas dež vjame“.

Res je to, da ne more gospodar kakor bi rad razpeti strehe nad senožetjo ali njivo, kadar je pokosil seno ali deteljo, in da v božjih rokah je vreme. Al – ker smo zdaj do dobrega prepričani, da je dež ne le gospodarju o delu temuč tudi o tečnosti klaji velika škoda za živino, se vendar zamoremo iz tega učiti, da ne začenjajmo prenečimerni za vreme, kositi, in da naj nikdar ne pozabimo, da dajemo živini manj tečne, manj redivne klaje, kadar ji pokladamo takošno klajo, ktero smo tako rekoč za pečjo sušili, in da se nikar ne čudimo, ako se po nji živina manj redí, manj močí ima, manj molze ali celó zbolí za to ali uno boleznijo.

Kako iz vodnjakov odpraviti zadušljivo sapo.

V časniku „Allg. F. u. L. Z.“ beremo, da je gosp. Kindt v Bremen-u iznajdel lahak pomoček, po kterem se iz vodnjakov (štirn) hitro odpravi zadušljiva sapa. Vzame se namreč dežnik (maréla); konec palice njegove se priveže na motóz (močno špago), dežnik potem razpet v vodnjak spustí in hitro spet gori potegne; to se ponavlja enekrat. Da se je na to vižo popolnoma izpravila zadušljiva sapa, v kteri človeku ni moč dihati pa tudi luč ne more goreti, so se vselej prepričali s tem, da so gorečo luč doli noter do vode spustili, pa je lepo svetlo gorela; popred je kmalo ugasnila. Že marsikteremu delavcu, ki se je spustil v vodnjak zavolj kakošne poprave, bi se bilo življenje otelo, ako bi se bilo popred za ta pomoček vedilo.

Gospodarske novice.

Mlatva žita s potovajočimi mlativnicami.

Kmetijska družba je prejela te dní iz Dunaja dopis, v kterem se ji naznanja, da se je na Dunaji ustanovila družba, ktera pošilja mlativnice (mašine) po deželah proti temu, da se ji en del omlačenega žita za mlatvo dá. Tisti grajšaki ali pa cele soseske, ki želé žito svoje hitro in čisto omlačeno imeti in se ob enem z lastnimi očmí prepričati, kako se z mašino mlati, naj se pismeno obernejo do gosp. ekonomnega inšpektorja J. Hölblinga na Dunaj (Wien, Stadt, Herrengasse, fürstl. Lichtenstein'schen Palais Nr. 251), da bojo natanko zvedili kako in kaj.

Lepe kohinhinske in Brama-pootraške peteline in kokoši

je gosp. Roth de Telegd poslednjemu občnemu zboru dunajske kmetijske družbe pokazal. To pleme je tako rodovitno, da puta v 24 urah zleže po 3 do 4 jajc. Gosp. Roth je razdelil že čez 20 parov obojne sorte (Brama pootra in kohinhinske), ki jih je doma (na Dunaji) zredil, in misli, da naše male kokoši bojo kmalo spodrinjene od te velike in silo rodovitne sorte.

Čbelarstvo — bogastvo.

Neki popotnik pride v vas ** in zagleda na vertu lepe in visoke hiše silo velik čbelnjak (uljnak). Ker je ravno tam kerčma bila, gré na vert v senco pod drevo blizo čbel-

njaka in si velí prinesti jedí in pijače. Kerčmar mu prinese in se zraven njega vsede. Popotnik ga upraša, kako mu čbele nesó? „Meni posebno dobro! mu odgovorí. Bog je svoj blagoslov obilo nad našo hišo razlil. Za vse le-to pohištvo in posestvo, kar ga tukej vidite, in še dosti ga je, ki ga viditi nemorete, moram nar prej Boga, potem pa svojega starega očeta zahvaliti — vse pa je prišlo iz enega panja čbel, ktere so oče v gojzdu v duplini nekega votlega drevesa najdli; drugo leto so dobili iz enega tri, čez dve leti pa dvanajst bogatih panjev, od kterih so jih 10 za 100 fl. prodali. V malo letih se je premoženje pomnožilo čez tisuč goldinarjev. Ko se je premoženje tako veselo po panjovih množilo, so stari oče le-to kmetijo kupili, ktera je bila takrat podertija; sčasoma so vse prenaredili in izzidali, kakor zdaj vidite, gospod! — Ranjki oče moj so bili poprej reven šivar v majhni kajži zunaj vasí — jez pa sem zdaj, hvala Bogu! premožen kmet na sredi vasí.“ J. D.

Iz natoroznanstva.

Od vremena.

(Dalje.)

Strela kot blisk nista druzega kot elektrika, ki se iz ene megle v drugo ali pa v zemljo steka. Po hudih meglah se vidi, kako strela sem in tje šviga; navadno pravijo, da se „ketne potegovajo“. Kader treska, je strašen blisk; potegujejo se take „ketne“ vprek hriba ali pa čez dolino; zdí se nam kakor da bi to bilo ravno pred očmí.

Večidel treši v zemljo, pa še raje v višje stvarí, v kako drevo, stolp ali pa v pohištvo itd. Pravijo ljudjé, da ste dve streli: ena je ognjena, ena vodena. Kadar je vodena zadej, ne gorí; kadar je pa ognjena zad, se vžgè. Na to rečem, da ognjena strela je ravno taka kot vodena, toda ognjena manj močno letí, kakor nas učí elektrika, ki še smodnika (purfla) ne vžgè, če prehitro letí. Skušnje učé, da nektere stvarí elektriko dobro vodijo, posebno tiste, ki so rudninske snove, druge jo pa zaverajo, toraj jih raznese in zdrobí, ako va-nje zadene. Zatorej se hiše zavarujejo s kalamitami ali s strelnimi vodniki, ki jih na strehah napravljajo, da strelo vjemajo in jo naravnost v zemljo vodijo.

Kdor se hoče strele varovati, ne smé ob hudem vremenu pod drevje stopiti ali pod streho iti, tudi ne smé v lovpi pod zvonovi stati in zvoniti, kjer bi ga utegnilo ubiti. Ravno tako nevarno je tudi v takem kraji, na priliko, v kuhinji biti, kjer je veliko dima, ker dim elektriko vodi. Tudi leteti ali hitro peljati se ni varno, kakor se je pred nekimi leti v Šiški pri Ljubljani zgodilo, ko je neko dekle, ki je domú letelo, ubilo.

Blisk, kakor ga navadno imenujemo, se ne potegne po curku, ampak se razprostrè ali razširi po vsi megli. Včasih se vidi, kakor da bi le meglene robove osvitljeval; včasih se pa vsa megla posveti. Bliska se med gromenjem, kadar strela sem in tje šviga; bliska se pa tudi dostikrat, kadar ni strele viditi, včasih tudi iz daljnih meglá, ki se le malo čez hribe vidijo.

So pa še druge sorte bliski, ki delj časa terpé, pa so le malo znani. Strela kot blisk ne terpita delj kot en trenutek, ta se pa tako počasi od megle do tal vleče, da ga lahko z očmí spremljaš. Meunier pravi: šel sem mesca junia 1852 enega dné med enajsto in dvanajsto uro po cesti Montholon, ko je hudo vreme z nenavadno močjo prihrulo. Od začetka nisem kaj porajtal, in grem svojo pot. Ko pridem v sredo ulic, se hipoma močno pobliskne, in kakor bi bil trenil, je tudi že trešilo. Vidil sem kroglo, kakor bučo, ki jo je s silno močjo na vožno pot zagnalo, in tam se je s hrupom razpočila. Zdelo se mi je, kakor da bi bila luna z neba padla; bila je skoraj enake velikosti in barve. Potegnem si klobuk, ki ga mi je pub ali veter nazaj zasukal, dobro na glavo in grem naprej. Ko pridem na prostor, ki se imenuje Cadet, zagledam drugo gorečo kroglo, ki je nekaj napošev letela; bila je pervi enaka, pa je na verhu še nek rudeč plamen imela, ki ga pri uni nisem vidil. Kolikor se na svoje očí zanašati morem, vém, da se ni nič pobliskalo. Hitro se krogla navzdoli vdere, se razpoči na cesti s hrupom, kakoršnega še nisem svoje žive dní slišal; mene je pa od desne stranî tak puh zadel, da me je v zid vergel. Prigodilo se mi sicer ni nič žalega; s tem sem nesreči odšel, da mi štirnajst dní ni bilo mogoče si te nenavadne prikazni iz glave izbiti. H koncu še pristavim, da je s tim treskom hudo vreme potihnilo, in da so drugi dan časopisi prinesli novíco, da je bila strela nekam vdarila. (Dalje sledí.)

Starozgodovinski pomenki.

Cvetlica Lotos in njeni pomen na noriških rimskih kamnih.

Razložil Davorin Terstenjak.

(Dalje.)

Ime Hotemar, Hotemer, Hotemir se nahaja na celskem kamnu: Maricca Atemeri filia. V imenu Atemer vidimo aphaeresis. Prav pravi mojster nemškega jezikoslovja J. Grimm *): Die Litthauer haben weder H noch Aspirata, auch die Slaven in heimischen Wörtern nicht, denn das böhmische H enspricht unserm Laut G, und die Russen drücken sogar das H deutscher Namen durch ihr G aus“. Izvirno toraj ta glasnik ni poznan bil, kakor še gorenska beseda gun, guna namesto un, una, pričuje, kjer je g stopil za digamo in ne h kakor pri Čehih in Lužičanih, na primer, v besedih: hokno, hopice itd. Pohorci še zdaj govorijo očem, itro, namesto hočem, hitro, in o kot a, in a kot o: Moti so ležoli, to je, mati so ležali. Tudi v latinščini h odpada in najde se: aruspex, epar, Aedui, poleg: haruspex, hepar, Hedui; v talijanščini pa ga celó ni: uomo namesto huomo.

Priimena, ktere v indiškem jeziku to izrazujejo, kar slovanske Atemir, Atemér, Hotemar, Hotemir ima Višnu, kteri se veli Kamapala, concupiscentiarum rector, Lakšman, vir Lakšmi. Tudi Budha se velí Maradžil cupidinis victor. Mislil sem pred, da imena Cupitius, Cupitianus, Cupetinus, Cupetina, ki se pogostoma nahajajo v noriških kamnih, pomenijo: mercator; ali zdaj sem prepričan, da so to polatinčeni Hotemari. Vratislave nahajamo v obilnih Restitutus, Restitutianus, Magimare v imenih Adjutor, Adjutorinus, Rastislave v obilnih Crescentius, Pribine, Pribislave, Pribimare v imenih Auctomar in Profoturus, Svetoslave v Sacretius, Branimire v imenih Tutorinus, Stanislave v obilnih Statius, Statutus, Statonius, Radislave v Laetilius, Spitimire v imenih Viator, Viatorinus, tudi v Successianus itd. Da to ni le gola domišlija, bodem v svoji knjigi natanjše dokazal in temeljito podpiral.

Že smo čuli, da med indiškimi in slovanskimi lastnimi imeni vlada notrajna zaveza ravno taka kakor med indiškimi in gerškimi. Tukaj samo omenim indiškega imena Bilasena, sanctus exercitus. Enako ime imamo v slovanskem Svatopluk (keltiški Beloves), Ugrasena, in v gerškem Hierostratos (Ἱεροστρατος), ferocem exercitum habens, imamo v slovanskem Jaropluk, indiško Bisma, der Aschenbedeckte, v slovanskem Popel, ktero na noriških kamnih najdemo polatinčeno v imenih Cinius. Ker so vse te imena priimena indiških trojih glavnih božanstev Brahmata, Višnuta in Shivata, ni tedaj dvojiti, da tudi slovanske imajo enaki pomen mitologiški. Pa več o teh imenih na svojem mestu. (Dalje sledí.)

*) Geschichte der deutschen Sprache I. 380. Pis.

Ozir po domačii.

Vipota.

Četertinko ure od Celja proti jugu na levem bregu Savine stermí v nebo, živi steni enak, Vipota, hrib menda kakih 1000 čevljev nad koritom Savine uzvišen. Verh tega hriba se še današnji dan sled starega zidovja nahaja. Národna pravlica o teh razvalinah pripoveduje, da ob časih mogočnih celjskih grofov je na grebenu te pečí stal stražni stolp, v kterem sta vedno po dva stražnika pazila na tergovce, kteri so po savinski dolíni dragocenosti južne v severne kraje tovorili ali vozili. Se je kakošna tergovska četa približevala, je straža urno s stolpa znamenje v veliki gornji celjski grad skrivaj dala, da so šli nad popotne ali pobirat od njih colnino ali jih oropat. Za tega voljo je ta stolp tako sovražen bil, da so ga „Hudiček“ imenovali, in še današnji dan se bližnja kmetija zove „pri Hudičku“. Da je vsaktera roba v tistih časih, ko še pravih cest ni bilo, se večidel vozila po vodah, kot naravnih cestah, je očitno, in tudi ime Vipota (poleg pota) to naznanja*). Še hudega leta 1815 so se ladije s slavonskimi slivami od Celja po Savini pripeljevale; in brodarska cesta v skalo vsekana se še, ne deleč od vipotskega hriba, dobro pozna.

Da je pa to zidovje veliko stareje, svedočita dva rimska napisa in najdeni rimski dnar. Ko je namreč bližnji kmet (gori imenovani „Hudiček“) si zidani stan stavil, mu je rezano razvalinsko kamnje prav dobro streglo. In pri priložnosti sta bila tudi dva kamna z rimskimi napisi najdena, ktera je v steno vzidati dal. Eden teh kamnov je bil pozneje na prizadevanje Zupančiča, nekdanjega učitelja na celjskem gimnazii, v mesto prinešen in v starinskih ulicah (Antikenthorgasse) vzidan. Drugi je še v hlevu „Hudičekovem“ viditi, pa ker navprek leží, se čitati ne dá. Najdeni dnar pa je „Hudiček“ prodal. Namena tega zidovja pod vlado rimsko se ne prederznem naravnost izreči. Naj berže je bil tukaj kakošen spomenik (ara). Za prebivališče (vila) je prostor premajhen, še manj za kakošno terdnjavo. Iz napisov bi to naj bolj zvediti zamogli, pa žalibog! se eden čitati ne dá, drugega je pa med celjskimi napísi težko izločiti. Po mojem mnenji bi utegnil kamen s sledečim napisom vipotski biti:

D M I O C BELLICIVS INGENVVS
IIVIR CL CEL ET AVRELIA AVRELIACO
VNX PRO SA LVTE SVA SV ORVMQVE
C M NIV M

Meril sem dolgost in širokost kamna in kraj, kjer je vzidan bil, ter sem najdel, da se v meri zjedinujeta.

Kakor sem slišal, je že o tem predmetu gori omenjeni slavni Zupančič v lepoznanskem časniku „Der Aufmerksame“ govoril; rad bi bil njegovo misel o tem razvaliniščU zvedil, pa ni bilo mogoče ovih listov v roke dobiti.

Pa ne samo za zgodovinarje, tudi za naravoljube in naravoslovce v obče, posebno pa za rastlinoslovca je ta kraj zlo znamenit. Obširni pregled po pokrajinah celjskih, in čisti, že skoraj planinski, zdravi zrak ga za poletne obhode prav prijetnega dela. Proti severju se vidijo slovenske gorice in pohorsko gorovje, proti izhodu varaždinske in zagorske, proti zapadu in jugu sučavske in krajnske planine. Leta 1809 je mnogo Celjanov svoje dragocenejše imetje na tem prostornem kraji francozkih roparij si obvarovalo. Zemljoznanca bojo zanimivale bližnje rudne jame, v kterih se posebno na železo in premog koplje, in mnogoverstne podobe bližnjih razcepljenih in luknjastih gor. Kar se rastlinoslovstva tiče, se deloma na Vipotu samem, deloma v njegovi okolici znamenite zelišča najdejo, kakor: dentaria trifolia, ranunculus thora, daphne laureola, arnica montana, primula auricula, quercus cerris, mnogo verst centaurej itd.

Resnično! krasen in bogat je naš slovenski dom, — toda žalibog! še malo poznan celó med rojaki, še manj od ptujcev. Nujmo tedaj po vsih okrajinah naše mile domovine nabirati zgodovinoslovske čertice, da spravljamo na beli dan, kar je predolgo zanemarjeno bilo. K. Žavčanin *).

*) „Med „pogovori vredništva“ sem bral unidan nekaj od Vipota“ — nam pišejo te dní gosp. prof. Terstenjak — „to je pač važno ime gore blizo Cela, ktero naravnost pomeni goro, od ap, apen, op, up, ip, upa, upava, opava, ipava, Vipava (z digamom) v ruski zemlji Iput ime reke = Opava, Upa, Vipava — Vse to so imena iz jedne korenike, ktera je poznamljala zemljo, zato Europa, das gegen Osten (ευρος) gelegene Land, bika, reko, goro, analogično tur, Turja, taurus“ itd. Vred.

*) Prijazna ponudba Vaša nabirati in razodevati mnogo enacih čertic, nam je jako draga; prosimo lepo, da pošiljate večkrat kaj. Vred.

Novičar iz austrijanskih krajev.

Iz Št. Jerneja na Dolenskem. 16. dan t. m. okoli 9. ure dopoldan je bila v naši okolici strašna nevihta, ki je blizo 10 minut terpela in mnogo škode po polji, po vinogradih, pri drevji in poslopji storila. Stari možje ne pomnijo v tukajšni okolici tako strašnega viharja; bilo je kakor da bi hotel sodni dan biti. Velika sreča le, da vihar ta je bil brez dežja in toče, ker bi sicer bilo ob vse poljske in nogradske pridelke, kterih revno in lačno ljudstvo že komaj pričakuje. Sploh pri nas polje in vinogradi še precej obilno sadu obetajo. Bog jih ohrani! Lepstanski.

Iz Ljubljane. Dobroznani pametár gosp. Lichtenstern je prišel te dní v Ljubljano in bo z dovoljenjem c. k. ministerstva bogočastja in nauka skozi več dní na tukajšnem gimnazii razlagal umetnost dobropametstva ali mnemonike, to je, nauk, kako si zamore človek dobro in dolgo v spominu obderžati vsako reč, številke itd. Dobro pamet ali dober spomin imeti, si gotovo vsak želí, in akoravno je posebno dobra glavica le dar božji, se vendar po posebni umetnosti spomín zlo izbistriti in izuriti dá. Kako delječ jo po ti umetnosti človek pripraviti zamore, je gosp. Lichtenstern živa priča; ne verjel bi, ki se ni sam prepričal, kolikšno število zgodb, imen in številk si človek zamore s pomočjo te umetnosti hitro in dobro v pameti (v spominu) obderžati. Želeti je, da bi gosp. Lichtenstern v gledišču ali kje drugod napravil „akademijo“, da bi občinstvu pokazal to umetnijo, ktere se vsak človek lahko naučí. (Laib. Zeit.)

Iz Ljubljane. Gosp. svetovavec c. k. deželne višje sodnije vitez Azula je na svojo prošnjo iz Ljubljane prestavljen k c. k. nadsodnii v Gradec.

Novičar iz raznih krajev.

Da se rešijo in končajo zadeve gojzdnih služnost ali servitutov, se bo v vsaki deželi cesarstva osnovala komisija iz cesarskih vradnikov in zvedenih mož, ki ima svoje posvetovanje kmalo začeti. — C. k. ministerstvo bogočastja in nauka je razglasilo sledeči razpis: „Očitno nespodobno in nepripušljivo je, da so učitelji pri opravljanji cerkovniške (mežnarske) službe v cesarsko uniformo oblečeni. Sploh ne smejo pomočniki v ljudskih šolah cesarske uniforme nositi. Tudi se pové, da učitelji trivialnih šol ne smejo uniforme nositi po 10. dninskem odredu, in da celó profesorji na višjih šolah, kadar v šolo grejo, se ne oblačijo v uniformo, toliko manj je tedaj pripušeno, da bi učitelji ljudskih šol smeli v šoli napravljeni biti v uniformi.— Francozka vlada je prosila austrijansko vlado, naj ji razodene različne razmere vinoreje po austrijanskih deželah. Kmetijskim družbam so potem došle uprašanja, na ktere naj vsaka zastran svoje dežele odgovor dá. — Po več mestih našega cesarstva se klatijo napolitanski tergovci in prodajajo namesto pravega žefrana le ponarejenega, s kterim so že veliko ljudí goljufali; pravemu žefranu mešajo z vodo fernambukovega lesa pobarvane mešičnike (Ringelblumen) ali pa divji žefran (carth. tinct.)

Naj se jih ljudjé varjejo! — Kolera v Benetkah, Veroni in Reki po malem napreduje; v Milani in okolici še ni sledú od nje; tudi v Terstu je zlo potihnil pervi hrup. — Strašna reč se je primerila 11. t. m. v Baumkirchen-u na Tiroljskem: neka nora kmetica je enega svojih otrok razsekala na drobne kosce; le po posebni sreči se je otelo drugo dete. — Še zmiraj se govorí, da se bo zmanjšala austrijanska armada za 100.000 vojakov. Od druge straní pa se pravi, da ta govorica je ravno tako negotova, kakor tista, ki pripoveduje, da se bo cesar naš na svojem potovanji snidel z rusovskim cesarjem in pruskim kraljem. — 15. t. m. so prišli cesar v Bohnijo. — Iz vojske v Krimu se te dní ni zvedilo nič posebnega novega. Knez Goršakov naznanja: „da 11. in 12. dan t. m. so zavezniki le po malem Sevastopolj bombardovali, večkrat pa je bombardovanje popolnoma potihnilo; zguba naša ni kaj velika; sovražniki popravljajo le luneto kamčatsko, ne pa redute selenghinske in volhinske; brodovje angležko-francozko z oddelkom tiste armade, ki je Kerč in Jenikale posedla, se je ustavilo pri svetilniku takilskem, pred ko ne se misli proti Anapi oberniti“. Od več straní se sliši, da dobički, ki so jih zavezniki dosegli po kervavi bitvi 7. dan t. m., v kteri je nek še čez 4000 Francozov in Angležev padlo, niso tako veliki, kakor se je izperva mislilo, ker za Mamelonom mora še terdnjava Kornilov pasti, preden bojo mogli kaj več opraviti. Če bojo zavezniki po ti poti kakor dosihmal Sevastopolj obsedali, bojo neprenehoma naj manj še dve leti tacih zmag potrebovali, preden bojo na razvalinah poslednje terdnjave sevastopoljske zmagonosne zastave razviti zamogli. Tako pravijo možje, ki poznajo kraj in lego Sevastopolja. Čeravno se to prerokovanje morebiti ne opira skoz in skoz na resnico, to je vendar gotovo, da iz undanjega namena, rusovsko armado napasti na planem in ji tako odsekati zavezo s Sevastopoljem, spet ne bo nič, ker je Pelissier pisal cesarju, da napad rusovske armade na Černaji bi bilo silo težavno početje, pri kterem bi potoki kervi tekli in bi se vendar morebiti nič določnega ne opravilo. Kakor se sliši, cesar Napoleon sam pošilja povelja po telegrafu, kako naj se vojskuje Pelissier. — Govorí se v Parizu, da eno poslednjih pisem austrijanske vlade do francozke memo gredé omenja, da angležko-francozka vlada ste svoje terjatve prenapele. Ravno tako je tudi cerkveni zbor rusovski (synode) poslal caru Aleksandru pismo, v kterem ga prosi, da naj, gledé na brambo pravoslavne vére, ako sicer deržavne okoljšine niso zoper to, se bolj nagnjenega kaže za mirno spravo. Kaj je car na to odgovoril, se ne vé.—Po novem cesarskem ukazu se ima rekrutba v deželi Jekaterinoslavski do 15. septembra preložiti, v druzih deželah pa hitro doveršiti; nabera vojakov naj seže do starosti 38. leta, in če je treba, naj se tudi edíni sin vzame.— Za pomorske vojake, ki junaško branijo Sevastopolj in kteri, ker so iz Sevastopolja domá, so tam po bombah sovražnika ob svoje hiše in premoženje prišli, da ne morejo svoje družine kam drugam stanovat poslati, se nabirajo po vsem carstvu milodari. — Car Aleksander je 2. t. m. oklical razglas, v kterem je postavil svojega brata Konstantina za vladarja, ako bi utegnil on umreti in njegov pervorojeni sin še ne bil polnoleten, in če tudi ta umerje, dokler ni drugi sin polnoletnosti dosegel. — Turška vlada je v hudi zadregi; dnarja ji manjka za plačo vojakov; udinjuje jih tedaj pod zastavo Angležev, iz tega pa kalí seme hude nezadovoljnosti pri Turkih stare korenine. — Sultan bo šel nek francozko razstavo gledat. — Francozka cesarica je nek v drugem stanu; to tolaži cesarja Napoleona v mnozih britkostih, ki mu jih prizadeva vojska. — V Pariz so došle slabe novíce iz Španjskega, čeravno se je pred malo dnevi slišalo, da je punt Karlovcov skor popolnoma zatert. Ministerstva predsednik Espartero je tudi hotel odstopiti, pa je spet ostal. — Knez černogorski Danílo je na svoje pismo, ki ga je poklonil ruskemu caru ob nastopu vladarstva, prijel jako prijazen odgovor. — Človeka, ki je stregel kardinalu Antonelli-u po življenji, so vjeli; klobučar je, Defelicis po imenu.

Slavček pozimi.

Žigec.

Oh mojster petja! pa molčiš
Kot natopir na trami;
Ne vémo skoraj, da živiš,
Za petje se predrami!

Slavček.

Ob enem zerni alj ob dveh
Se pač ne ljubi peti,
In zraven še ob zimskih dneh
Me žuga mraz uzeti.

Žigec.

Za te pripraven dom imam
U svojem belem gradi;
Na toplem boš prepeval nam,
Ne boš u tacem gladi.

Slavček.

Pustiti svoj preljubi rod,
Preljubo tovaršico,
Svoj stari log — iti od tod,
Za mojo ni glavico!

Žigec.

Kanarček moj on sladkor jé,
Za svoje nič ne vpraša.
Kako pa on zapeti vé!
Prijazno se obnaša.

Slavček.

Kanarček je jetnikov sin,
Priliznjen in gosposki;
Brez ječe za-nj bi bil pogin,
Le v ječi je on možki.

Žigec.

Kako pa tudi černi kos,
Domač u prostem gaji,
Ujet prepeva skoz in skoz,
Kot bil bi v svetem raji.

Slavček.

Zapustil je on ljubco — svet,
Od sveťga Duha poje,
Za višo reč je on unet,
Da zabi teže svoje.

Žigec.

Al veš pa, kako zimček zna
U kletki zakrožiti?
Je pameten, in rad se dá
Po naše preučiti.

Slavček.

Le terdoserčni topoglav
Naj pesme druge poje;
Ne vé kaj je lepo in prav,
Negda u gnjezdo svoje.

Žigec.

Več let je clo en dedek tvoj
Mi pel na okni sobe;
Porečeš le, ti ljubi moj!
Da on je bil narobe?

Slavček.

On pel je kakor tičica,
Ki poje u precepi,
Uboga bil srotičica,
Ko šinkovčiki slepi.

Žigec.

Le stradaj, da se vidi v té,
Zmerzuj pri svojem rodi,
Kjer tvoji te tako skerbé,
Hudo se tebi godi!

Slavček.

Preljubo sonce svojo moč
Začelo je kazati;
Bo zrastel dan, bo krajša noč,
Za me pa časi zlati.

Poženčan.

Prostonarodna zastavica iz Liburnije.

Neki mali gorjanček pride k sosedu, ki ga popraša: mali, kaj dela oče vaš? Mali odgovorí: oče so nesli snedeno v malin. Sosed praša dalje: kaj dela vaša mati? Mali reče: mati so šli na lov, in kar ubijejo, bojo onde pustili, in kar živega ostane, bojo domú prinesli. Sosed še praša dalje: mali, kaj pa tvoja sestra dela? Mali odgovorí: sestra domá v kotu sedí ter se lanskemu smehu joče. Zdaj bi sosed rad znal, kaj je to? — Odgovor: oče je nesel žito v malin vernit — mati se je česala — sestra pa je brez zakona mati bila.

Stan kursa na Dunaji 18. junija 1855.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	78 1/2	fl.
	4 1/2 „	68 3/4	„
	4 „	62 1/2	„
	3 „	48 1/2	„
	2 1/2 „	38 1/4	„
Oblig. 5% od leta 1851 B		95	„
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		70	„
Zajem od leta 1834 . . .		220 1/2	„
„ „ 1839 . . .		119	„
„ z loterijo od leta 1854		101 3/8	„
„ národni od leta 1854		83 1/8	„

Esterhaz. srečke po 40 fl.		—	fl.
Windišgrac. „ „	20 „	27 1/2	„
Waldštein. „ „	20 „	28 1/4	„
Keglevičeve „ „	10 „	10 1/2	„
Cesarski cekini.		5 fl. 45	
Napoleondor (20 frankov)		9 fl. 45	
Suverendor		16 fl. 50	
Ruski imperial		9 fl. 56	
Pruski Fridrihsdor . . .		10 fl. 15	
Angležki suverendor . .		12 fl. 3	

Nadavk (agio) srebra: na 100 fl. 24 fl.

Loterijne srečke:

V Terstu 9. junija 1855: 5. 50. 36. 55. 34.
Prihodnje srečkanje v Terstu bo 23. junija 1855.

na Dunaju / v Gradcu } 16. junija 1855: 88. 31. 1. 72. 73. / 83. 10. 31. 72. 32.
Prihodnje srečkanje bo na Dunaji in v Gradcu 27. junija 1855.

Odgovorni vrednik: Dr. Janez Bleiweis. — Natiskar in založnik: Jožef Blaznik.